

การใช้กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน*

USAGE OF CREATIVE ART PROCESS IN CAREER PREPARATION FOR A STUDENT WITH LOW VISION AND MULTIPLE DISABILITIES

ภรณ์รัตน์ บุญมาก

Pornrat Boonmak

รัชนิกร ทองสุคติ

Ratchaneekorn Tongsookdee

พิกุล เลียวศิริพงศ์

Pikul Leosiripong

สร้อยสุตา วิทยาการ

Soisuda Vittayakorn

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Chiang Mai University, Thailand

E-mail: pook_18boonmak@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การใช้กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน สังกัดโรงเรียนเฉพาะความพิการ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงแบบผสม ศึกษาแบบรายกรณี 1 คน คัดเลือกแบบเจาะจง คือ 1) เป็นนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน โรงเรียนเฉพาะความพิการ 2) อยู่กลุ่มฝึกอาชีพสำหรับนักเรียนที่มีความพิการซ้อน 3) มีความถนัด ความสนใจงานศิลปะ 4) อายุมากกว่า 15 ปี ได้กรณีศึกษา เพศหญิงวัย 20 ปี จดทะเบียนคนพิการ ประเภทความพิการ 1.2.5 (ตาเลือนราง สื่อความหมาย หูหนวก) มองเห็นโดยใช้แว่นตา ใช้ภาษามือในการสื่อสาร ชอบวาดภาพ สื่อสารให้ผู้อื่นทราบ เครื่องมือที่ใช้ 1) แผนการสอนเฉพาะบุคคล 3 แผน 2) แบบประเมินการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ 3) แบบประเมินผลงานภาพพิมพ์บนกระดาษ ผ้า ผู้วิจัยดำเนินแผนละ 6 ครั้ง รวม 18 ครั้ง วิเคราะห์ข้อมูลในค่าฐานนิยม ระดับคุณภาพและเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ 1.1) ด้านความรู้ความเข้าใจ 1.2) ด้านทักษะการทำงาน 1.3) ด้านความภาคภูมิใจในผลงาน ค่าฐานนิยมระดับ 3 ระดับคุณภาพ ดี 2) ผลงานตามกระบวนการ

* Received 8 September 2022; Revised 21 September 2022; Accepted 24 September 2022

สร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์บนกระดาษ 2.1) ความคิดสร้างสรรค์ของผลงาน 2.2) ผลงานตามหลักองค์ประกอบศิลป์ 2.3) ความสะอาดประณีตของผลงาน 2.4) ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน
ค่านิยมระดับ 2 ระดับคุณภาพ พอใช้ กรณีศึกษาสามารถสร้างผลงานได้อย่างถูกต้อง ตามหลักองค์ประกอบศิลป์ เมื่อพิจารณาถึงความคิดสร้างสรรค์ของกรณีศึกษา พบว่าปฏิบัติเองโดยใช้ความจำผลงาน เหมือนชิ้นงานตัวอย่างที่เคยทำ ไม่มีการปรับเปลี่ยน แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่เด่นชัดขึ้น

คำสำคัญ: กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ, การเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ, นักเรียนสายตาเลือนราง, พิการซ้อน

Abstract

The objective of this research article were to examine the usage of creative art process in career preparation for students with low vision and multiple disabilities (MD) in School for Disabilities, Chiang Mai Province. This research was the mixed methods research. A case study was chosen using Purposive Sampling with four conditions: 1) Being a student with low vision and MD studying at the School for Disabilities, 2) Being participated in vocational programmed group of MD students, 3) Being capable of and interested in art works and 4) Over 15 years old. Based on these conditions, the selected case study is a 20 yrs. female student with an ID card for persons with disabilities type 1.2.5 (low vision, hearing impairment, and deaf). The case study can see with the aid of eye glasses and communicate through sign language. Research tools applied were 1) Three individual implementation plans (IIPs), 2) An evaluation form assessing career preparation and 3) An evaluation form assessing printing artwork on a canvas bag. The IIPs were taught six times each, (18 times totally). Data were analyzed in terms of mode, quality levels, and descriptive analysis. The results revealed that 1) The career preparation in terms of 1.1) insight, 1.2) working skills, and 1.3) pride of the artwork, indicated that the mode is at level 3 implying good quality. 2) The piece of artwork on a canvas bag produced by the art - making process showed that 2.1) creativity, 2.2) artwork based on composition principle, 2.3) neatness, and 2.4) attention on the active, indicated that the mode is at level 2 implying average quality. The case study created the artwork correctly according to composition principle. However, the case study

was self - practiced from last time product memory. There were no modifications or additions that expressed more clearly about exotic creativity.

Keywords: Creative Art Process, Career Preparation, Student with Low Vision, Multiple Disabilities

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อัญเชิญพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 10 เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2560 ทรงมีพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในการสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน คือ 1) มีทัศนคติ ที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม 3) มีงานทำ - มีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองที่ดี เรื่อง มีงานทำ - มีอาชีพ ประกอบกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 - 2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์หนึ่ง คือ เพื่อให้คนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพ ที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย โดยนักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งความรู้ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) สอดคล้องกับแนวทางการจัดการ การศึกษาของประเทศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 อันเป็นกฎหมายหลักในการบริหาร และการจัดการ การศึกษา โดยมีแนวทางในการจัดการศึกษา ตามมาตรา 22 กำหนดว่า “การจัดการศึกษาต้อง ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมี ความสำคัญที่สุด” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) รวมถึงพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาลูก และเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ฉบับที่ 2 โดยให้การสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา เพื่อ พัฒนาลูกพิการ เด็กที่มีข้อจำกัดทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้สามารถ พึ่งตนเองได้ ให้มีคุณธรรม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตได้ อย่างเป็นอิสระ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2560)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า สถานศึกษาควรจัดหลักสูตร และการเรียน การสอน เพื่อวางพื้นฐานความรู้ และทักษะทางอาชีพเฉพาะทาง ตามศักยภาพ และความ เหมาะสมของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เตรียมตัวเข้าสู่การประกอบอาชีพ (Career Preparation) หรือศึกษาต่อในสาขาอาชีพที่นักเรียนถนัด

โดยผู้วิจัยเองปฏิบัติหน้าที่การสอนและรับผิดชอบสอนวิชาศิลปะ โรงเรียนเฉพาะความ พิกาล มีความสนใจต่อการใช้กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ อาชีพสำหรับนักเรียนสายตา เลื่อนรางพิการซ้อน โดยมีความเชื่อว่านักเรียนพิการซ้อนสามารถ

พัฒนาได้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกนักเรียน สายตาเลือนรางพิการซ้อน แบบเจาะจงเป็นกรณีศึกษา คือ เพศหญิง อายุ 20 ปี มีการจดทะเบียนคนพิการ ประเภทความพิการที่ระบุในบัตรประจำตัวคนพิการคือ 1.2.5 ตาเลือนราง สื่อความหมาย หูหนวก กรณีศึกษา มีความสามารถพิเศษ ชอบวาดภาพ สื่อสารด้วยภาพวาด จากประสบการณ์ที่ตนเองชอบ สื่อสารให้ผู้อื่นได้ มีความสนใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานศิลปะพื้นฐาน เช่น กิจกรรมภาพพิมพ์ลายนิ้วมือ กิจกรรมการวาดภาพ ตามจินตนาการ กิจกรรมการปั้นแป้ง นอกจากนี้ผู้วิจัยมีโอกาสนำกรณีศึกษาไปหาประสบการณ์การสำรวจอาชีพ (Career Exploration) ผลงานศิลปะตามงานหรือสถานที่ต่าง ๆ เช่น ถนนคนเดินวันอาทิตย์ นิทรรศการหอศิลป์และวัฒนธรรม จังหวัดเชียงใหม่ ทักษะศึกษาตามกิจกรรมโรงเรียน กรณีศึกษาให้ความสนใจ ในผลงานศิลปะที่ใช้การสร้างสรรคจากกระบวนการศิลปะ โดยแสดงพฤติกรรมการขึ้นนิ้ว แสดงออกทางท่าทางขึ้นชม ยกนิ้วหัวแม่มือแสดงออกว่าเยี่ยม ซึ่งสะท้อนถึงความสนใจของกรณีศึกษา สำหรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ (Career Preparation) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561) ทางโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมแนะแนวเกี่ยวกับอาชีพที่หลากหลาย เช่น การการเลี้ยงไก่ การทำไข่เค็ม การนวดเพื่อสุขภาพ การทำไข่เค็ม ร้อยลูกปัด พวงกุญแจ ยาต้มสมุนไพร พรหมเช็ดเท้า การแกะกระเทียม และอาชีพการนวด เป็นต้น (โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2549) ผู้วิจัยสนใจต่อการส่งเสริมและพัฒนาความถนัดและความสนใจ ด้านศิลปะของกรณีศึกษา และเปิดโอกาสพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ ให้กรณีศึกษารู้จักตนเอง ค้นพบตนเอง สามารถตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ มีรายได้ เลี้ยงดูตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า เป็นที่ยอมรับของสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงแบบผสม (Mixed Methods Research) มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาในการวิจัย ดังนี้

1.1.1 กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ

1.1.2 องค์ประกอบศิลป์

1.1.3 ความหมายของศิลปะภาพพิมพ์ - กระบวนการสร้างงานศิลปะ

ภาพพิมพ์

1.1.4 คำจำกัดความของคนสายตาเลือนราง

1.1.5 การเรียนการสอนที่เป็นระบบสำหรับผู้เรียนพิการซ้อน

1.1.6 แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ

ให้กับนักเรียน และกรอบแนวคิดในการสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ

1.1.7 การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

1.2 ด้านพื้นที่ในการวิจัย คือ โรงเรียนเฉพาะความพิการ

2. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มนักเรียน คัดเลือกแบบเจาะจง มีเงื่อนไข ดังนี้ คือ 1) เป็นกลุ่มนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน โรงเรียนเฉพาะความพิการ 2) อยู่ในกลุ่มนักเรียนฝึกอาชีพสำหรับนักเรียนที่มีความพิการซ้อน และไม่สามารถศึกษาในสายสามัญได้ 3) มีความถนัด ความสนใจ และความสามารถพิเศษในงานศิลปะ 4) อายุมากกว่า 15 ปี และใกล้จะจบการศึกษาของโรงเรียน ได้เกรดศึกษา เพศหญิง วัย 20 ปี มีการจดทะเบียนคนพิการ ประเภทความพิการที่ระบุในบัตรประจำตัวคนพิการ คือ 1.2.5 (ตาเลือนราง สื่อความหมาย หูหนวก) มีสายตาเลือนรางสามารถมองเห็น โดยใช้แว่นตาช่วย ใช้ภาษามือ ในการสื่อสาร มีความสามารถพิเศษ ขอบวาดภาพ จากประสบการณ์ที่ตนเองชอบ สื่อสารด้วยภาพวาดให้ผู้อื่นได้ทราบถึงความต้องการได้ ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.1.1 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation

Plan: IIP)

3.1.2 แบบประเมิน การเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน

3.1.3 แบบประเมิน ผลงานตามกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ภาพพิมพ์บนกระดาษ

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) มีจำนวนทั้งหมด 3 แผนการเรียนการสอน แผนที่ 1 เรื่อง รู้จักฉันใหม่ มี 2 กิจกรรม 1) ความรู้พื้นฐาน เรื่อง ความหมายภาพพิมพ์ 2) เรื่อง ลักษณะของแม่พิมพ์และรูปแบบการพิมพ์ แผนที่ 2 เรื่อง หน้าที่ของฉัน มี 1 กิจกรรม 1) เรื่องวัสดุ - อุปกรณ์ แผนที่ 3 เรื่อง ฉันคือใคร มีอะไรมากกว่าดอกไม้ มี 2 กิจกรรม 1) เรื่อง เทคนิคการสร้างสรรค์ 2) เรื่อง ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

3.2.2 การสร้างแบบประเมิน การเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน แบบประเมินได้ศึกษาจากแนวทางการเสริมทักษะ

และสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561) จากกรอบแนวคิด การเตรียมตัวสู่อาชีพ (Career Preparation) คือ ความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพรวมถึงการทบทวนตนเองทางด้านอาชีพ เพื่อนำไปสู่การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัด ความสนใจและบุคลิกภาพของตน

3.2.3 การสร้างแบบประเมิน ผลงานตามกระบวนการสร้างสรรค์ ศิลปะ ภาพพิมพ์บนกระเปาะผ้า แบบประเมิน ผลงานตามกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ภาพพิมพ์บนกระเปาะผ้า ได้ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากความหมายของกระบวนการสร้างสรรค์ (ชูลูด นิยมเสมอ, 2531); (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2548)

3.3 วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ถ้าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.5 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ถ้าต่ำกว่านั้นจะต้องปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (อนวัติ คุณแก้ว, 2562) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้วิจัย 3 เครื่องมือ ดังนี้ 1) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) 2) ผู้วิจัยปรับแผนการเรียนการสอนเฉพาะบุคคล จำนวนทั้งหมด 3 แผนการเรียนการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน และร่วมพิจารณากับอาจารย์ที่ปรึกษา และ 3) ผู้วิจัยนำแผนการเรียนการสอนเฉพาะบุคคล จำนวนทั้งหมด 3 แผนการเรียนการสอนไปใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

3.3.2 แบบประเมิน การเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับนักเรียนสายตาเลือนรางพิจารณาการซ้อนมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.94 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ซึ่งได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

3.3.3 แบบประเมิน ผลงานตามกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ภาพพิมพ์บนกระเปาะผ้ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.88 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ซึ่งได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

3.4 การหาค่าความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกต (Interobserver Reliability: IOR)

ในการวิจัยครั้งนี้มีการหาค่าความเที่ยงตรงหรือความเชื่อมั่นระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยถึงผลการ เรียนรู้ของกรณีศึกษาในระหว่างการใช้แผนการเรียนการสอนในแต่ละแผนของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ร่วมสังเกตจากการบันทึกวีดิทัศน์ ผู้วิจัยเลือกผู้สังเกตร่วมแบบเจาะจงโดยการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้สังเกตไว้ ดังนี้

3.4.1 เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กพิการซ้อนมากกว่า 5 ปี

3.4.2 เป็นผู้รู้จักหรือเคยสังเกตพฤติกรรมขณะกรณีศึกษาทำกิจกรรม

3.4.3 เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกณฑ์การให้คะแนนการเรียนรู้ของกรณีศึกษาในระหว่างการใช้แผนการเรียนการสอนวิจัยครั้งนี้ได้อย่างดี

จากการคัดเลือกดังกล่าวจึงได้ผู้สังเกตร่วม คือ ข้าราชการครู ครูประจำชั้นห้องเรียนพิการซ้อน ห้อง 2 โรงเรียนเฉพาะความพิการ ค่าความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกตที่คำนวณได้จะต้อง มีความเชื่อมั่น 80 % ขึ้นไปจึงจะถือว่าข้อมูลเชื่อถือได้ (พุทธพิพงษ์ เพชรรัตน์, 2552)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงแบบผสม (Mixed Methods Research) กล่าวคือ มีกระบวนการเก็บข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้วิจัยยื่นแบบเสนอโครงร่างการวิจัยให้แก่คณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในคน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อขอรับพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในคน รหัสโครงการ CMUREC No. 63/090

4.2 ประสานขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูประจำชั้น ครูพี่เลี้ยง ผู้ปกครองของกรณีศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 กำหนดสถานที่ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน ประสานกับครูประจำชั้นในการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และชี้แจงวัตถุประสงค์ของแผนการเรียนการสอนกับครูประจำชั้น

4.4 ผู้วิจัยกำหนดการใช้แผนการสอนเฉพาะบุคคลเพื่อการเก็บข้อมูล โดยมีทั้งหมด 3 แผนการเรียนการสอน ในแต่ละแผนใช้เวลา แผนละ 50 นาที ซึ่งการเรียนการสอนอยู่ในช่วงเวลาตามตารางการจัดการเรียนการสอนของกรณีศึกษา วันที่ปฏิบัติกิจกรรม คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ในแต่ละสัปดาห์ ในช่วงเวลา 13.00 น. - 13.50 น. เริ่มต้นกิจกรรมวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 ถึง วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2563

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการนำเสนอค่าฐานนิยม (Mode) ระดับคุณภาพ และเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

การใช้กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพสำหรับนักเรียนสายตา เลื่อนรางพิการซ้อน ได้นำเสนอผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่พบจากการวิจัยเป็น 2 ข้อ ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพสำหรับนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าฐานนิยมและระดับคุณภาพ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับนักเรียนสายตา เลือนรางพิการซ้อน ระหว่างการใช้กิจกรรม จำแนกตามองค์ประกอบ ของกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ

รายการประเมิน	ค่าฐานนิยม	ระดับคุณภาพ
การเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ (องค์ประกอบแต่ละด้าน)	(Mode)	
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	3	ดี
2. ด้านทักษะการทำงาน		
2.1 การรู้จักวัสดุเครื่องมือ	3	ดี
2.2 เทคนิคการสร้างสรรค์	3	ดี
3. ด้านความภาคภูมิใจในผลงาน	3	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่า การเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน ในรายด้านตามองค์ประกอบ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ 2) ด้านทักษะการทำงาน 2.1) การรู้จักวัสดุเครื่องมือ 2.2) เทคนิคการสร้างสรรค์ 3) ด้านความภาคภูมิใจในผลงาน โดยค่าฐานนิยม สรุปแล้วอยู่ระดับ 3 ระดับคุณภาพ ดี

2. การประเมินผลงานตามกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์บนกระเป่าผ้า ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าฐานนิยมและระดับคุณภาพ การประเมินผลงานตามกระบวนการ สร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์บนกระเป่าผ้า ระหว่างการใช้กิจกรรม ตามกระบวนการการเรียน การสอนแต่ละแผน สรุปโดยรวมเป็นหัวข้อ

หัวข้อ	ค่าฐานนิยม	ระดับคุณภาพ
	(Mode)	
1. ความคิดสร้างสรรค์ของผลงาน	2	พอใช้
2. ผลงานตามหลักองค์ประกอบศิลป์		
2.1 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	3	ดี
3. ความสะอาดประณีตของผลงาน	2	พอใช้
4. ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน	2	พอใช้

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลงานตามกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ภาพพิมพ์บนกระเป่า ผ้า ผลงานตามกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ระหว่างการใช้กิจกรรม ตามกระบวนการ การเรียนการสอนแต่ละแผน หัวข้อ 1) ความคิดสร้างสรรค์ของผลงาน 2) ผลงานตามหลัก องค์ประกอบศิลป์ 3) ความสะอาดประณีตของผลงาน 4) ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน โดยค่าฐานนิยม สรุปแล้ว อยู่ระดับ 2 ระดับคุณภาพ พอใช้

ผลการวิจัย พบว่า

1. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน โดยรวม ตามองค์ประกอบ โดยค่านิยม และระดับคุณภาพ ดังนี้ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ 2) ด้านทักษะการทำงาน 2.1) การรู้จักวัสดุเครื่องมือ 2.2) เทคนิคการสร้างสรรค์ 3) ด้านความภาคภูมิใจในผลงาน ค่านิยมอยู่ระดับ 3 ระดับคุณภาพ ดี

2. ผลงานตามกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ภาพพิมพ์บนกระดาษ พบว่า 1) ความคิดสร้างสรรค์ของผลงาน 2) ผลงานตามหลักองค์ประกอบศิลป์ 3) ความสะอาด ประณีตของผลงาน 4) ความตั้งใจ ในการปฏิบัติงาน ค่านิยม อยู่ระดับ 2 ระดับคุณภาพ พอใช้ ซึ่งพบในขั้นตอนการปฏิบัติงาน กรณีศึกษาสามารถสร้างผลงานได้อย่างถูกต้องตามหลัก องค์ประกอบศิลป์ การจัดวาง สี รูปร่าง ช่องว่าง และความกลมกลืนแต่เมื่อพิจารณาถึง ผลงานตามความคิดสร้างสรรค์ของกรณีศึกษา กรณีศึกษาสามารถปฏิบัติเอง โดยใช้ความจำและ ปฏิบัติผลงานออกมาตาม ตัวอย่างที่เคยทำ ซึ่งเป็นการเลียนจากแบบตัวอย่างเดิม ไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ ที่แปลกใหม่อย่างเด่นชัดขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปราย ได้ดังนี้

การใช้กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับ นักเรียน สายตาเลือนรางพิการซ้อน ค้นพบประเด็นที่สำคัญและขออภิปรายเป็นรายประเด็น อภิปรายได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ พัฒนาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพสำหรับ นักเรียนสายตา เลือนรางพิการซ้อน ผู้วิจัยได้เริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลกรณีศึกษาอย่างรอบ ด้าน เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ด้านความสามารถพิเศษและความสนใจ ซึ่งผู้วิจัยได้สำรวจความ สนใจเบื้องต้นของกรณีศึกษา จากการทำกิจกรรมศิลปะพื้นฐาน พบว่ากรณีศึกษามี ความสามารถพิเศษและความสนใจ ให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัติงานศิลปะพื้นฐานอย่างดี ร่วมกับการวิเคราะห์ขั้นตอนของกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ เพื่อการวางแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคลให้การสอนเป็นระบบ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับ การเรียนการสอนอย่างเป็นระบบนั้น เกิดจากการรวบรวมข้อมูลการประเมินเกี่ยวกับนักเรียน ลักษณะของนักเรียน ท่ออธิบายโดยการประเมินจะถูกวิเคราะห์ตามสภาพแวดล้อมที่นักเรียนจะ เข้าร่วม วัตถุประสงค์หลักคือ การสนับสนุนให้นักเรียนเข้าถึงสภาพแวดล้อมเหล่านี้และเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (พิกุล เลียวลิรพงศ์, 2565) โดยเริ่มต้น จากความรู้พื้นฐานด้านภาพพิมพ์ สามารถใช้ภาษามือพื้นฐานบอกความหมายของภาพ พิมพ์ ลักษณะของแม่พิมพ์ ความเหมือนและความแตกต่างของภาพพิมพ์ มีทักษะการทำงาน เฉพาะทาง สามารถปฏิบัติงานพิมพ์ภาพได้ตามที่กำหนด รู้จักวัสดุเครื่องมือ เทคนิคการ

สร้างสรรค์ รวมถึงขั้นตอนการปฏิบัติงาน ภาพพิมพ์บนกระดาษเป่าผ้า ตลอดจนการสร้างการรับรู้ถึงความสามารถแห่งตนเกิด ความภาคภูมิใจในผลงาน กรณีศึกษาสามารถปฏิบัติผลงานตามผู้วิจัย ผ่านกระบวนการเรียน การสอน จากการศึกษาเห็นตัวแบบ ลงมือปฏิบัติได้ได้มีระบบการผ่านงาน จากความคิดงาน และความรู้สึกละผ่านกระบวนการฝึกที่ต้องใช้ทักษะความชำนาญเป็นพิเศษ จนได้ผลงานศิลปะที่ตนพึงพอใจ สร้างสรรค์มาเป็นผลงาน ภาพพิมพ์กระดาษเป่าผ้า ในการสร้างสรรค์งานแต่ละชิ้น กรณีศึกษาต้องตัดสินใจ ทั้งในด้านความคิด การใช้วัสดุ เครื่องมือ และเทคนิคสร้างสรรค์ การเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบศิลป์ เช่น เรื่องการใช้ สี รูปร่าง ช่องว่าง พร้อมกับตัดสินใจ เรื่องใช้หลักการจัดองค์ประกอบเพื่อให้งานเกิดดุลยภาพ มีความกลมกลืน มีสัดส่วนและช่วงจังหวะที่เหมาะสม ซึ่งเป็นไปโดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ ที่ได้กล่าวไว้ว่า ในการสร้างสรรค์ศิลปะแต่ละชิ้นนั้น ศิลปินต้องแก้ปัญหา ต้องเลือกและตัดสินใจในการดำเนินงานอย่างยุ่งยากซับซ้อน (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2548)

2. ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ศิลปะต่อการเตรียมความพร้อมของกรณีศึกษาเข้าสู่ การประกอบอาชีพ (Career Preparation) กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ภาพพิมพ์บนกระดาษเป่าผ้า ผู้วิจัยได้สร้างโอกาสให้กรณีศึกษาได้เรียนรู้ พัฒนาตนเอง ในด้านศิลปะอย่างจริงจัง เน้นทั้งทางด้านทฤษฎีและทักษะปฏิบัติ สื่อการสอน เทคนิคการสอน การใช้แรงเสริม มีการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง จากแม่แบบ การพาชื่นชมผลงานศิลปะ เพื่อให้กรณีศึกษาสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดการประกอบอาชีพได้ เป็นไปตาม การจัดการเรียน ที่ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความต้องการของนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561) ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ศิลปะ ที่พบในกรณีศึกษาครั้งนี้ กล่าวคือ กรณีศึกษา สามารถสร้างผลงานได้อย่างถูกต้องตามหลักองค์ประกอบศิลป์ กรณีศึกษาสามารถปฏิบัติเองโดยใช้ความจำและปฏิบัติผลงานออกมาตามรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 (ผู้วิจัยกำหนดให้) ซึ่งเป็นการเลียนจากแบบตัวอย่างเดิม ไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติม ที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่อย่างเด่นชัดขึ้น ซึ่งผลงานภาพพิมพ์บนกระดาษเป่าผ้าจำเป็นต่อการนำผลผลิตออกสู่ตลาด เพื่อการจำหน่ายเป็นอาชีพสร้างรายได้ ซึ่งทักษะการสร้างสรรค์ผลงาน ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหาในการฝึกฝนทักษะนี้ต้องใช้เวลานานพอสมควร เพื่อเปิดโอกาสให้กรณีได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ สนุกกับการเรียนรู้ มีความเต็มใจที่จะสร้างสรรค์ผลงาน สรรหาความรู้แบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีทักษะเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบภาพ การเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบศิลป์ เช่น การแก้ปัญหาเกี่ยวกับ เรื่องการใช้ เส้น สี รูปร่าง รูปทรง ช่องว่าง พร้อมกับตัดสินใจเรื่องใช้หลักการจัดองค์ประกอบเพื่อให้งานเกิดดุลยภาพมีความกลมกลืน และความขัดแย้งได้ส่วนสัมพันธ์กัน มีสัดส่วนและช่วงจังหวะ ที่เหมาะสม (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2548) รวมถึงเทคนิค

ในการวาดภาพ การคิดหัวข้อเรื่องราวในการวาดภาพ การสื่อความหมายของภาพ กล้าคิดกล้าแสดงออกมากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า การใช้กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน กรณีศึกษาสามารถปฏิบัติผลงานตามผู้วิจัย ผ่านกระบวนการเรียนการสอน จากการศึกษาเห็นตัวแบบ ลงมือปฏิบัติได้ มีระบบการผ่านงาน จากความคิดงาน และความรู้สึกละเอียดผ่านกระบวนการฝึกที่ต้องใช้ ทักษะความชำนาญเป็นพิเศษ จนได้ผลงานศิลปะที่ตนพึงพอใจ โดยสร้างสรรค์มาเป็นผลงานภาพพิมพ์กระดาษ แต่เมื่อพิจารณาถึงความคิดสร้างสรรค์ของกรณีศึกษา พบว่ากรณีศึกษาปฏิบัติเองโดยใช้ความจำผลงานเหมือนชิ้นงานตัวอย่างที่เคยทำ ไม่มีการปรับเปลี่ยน แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ ที่แปลกใหม่เด่นชัดขึ้น โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1) การใช้ภาษามือพื้นฐาน ผู้วิจัยควรมีความชำนาญเฉพาะทางโดยเฉพาะคำที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งบางคำไม่มี ในภาษามือ ต้องใช้การยกตัวอย่างในการอธิบาย ดังนั้นควรมีล่ามที่มีความชำนาญและมีความรู้ความเข้าใจ หรือผู้วิจัยต้องมีความชำนาญเกี่ยวกับการใช้ภาษามือพื้นฐานเป็นอย่างดี 1.2) ควรคำนึง ด้านการใช้สื่อ ให้เหมาะสมกับลักษณะความพิการของผู้เรียนแต่ละประเภท เช่น การใช้สื่อที่มีทั้งภาพและตัวหนังสือที่คมชัด การใช้แผ่นขยายสำหรับนักเรียนที่มีสายตาเลือนราง 1.3) กิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาควรจัดกิจกรรม เพื่อมุ่งเน้นถึงความหลากหลายทั้งรูปแบบ เนื้อหา กลวิธี การปฏิบัติ และการแก้ปัญหา เน้นถึงกิจกรรม ที่ส่งเสริมการแสดงออก จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับผล อย่างกว้างขวาง 2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 2.1) การเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับศักยภาพ ข้อจำกัดของกรณีศึกษา มีกระบวนการขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากเกินไป ควรคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัยในการทำกิจกรรมของกรณีศึกษา เช่น การใช้มีดคัตเตอร์ เป็นต้น 2.2) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ แตกต่างได้ด้วยตนเอง ควรมีการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อนหลากหลายรูปแบบมากขึ้น การมองเห็น การได้สัมผัส การได้ยิน และระยะเวลาบ่อยครั้งมากขึ้น 2.3) การวิจัยเรื่อง การใช้กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สำหรับนักเรียนสายตาเลือนรางพิการซ้อน สามารถนำไปใช้สำหรับบุคคลพิการประเภทอื่นได้ โดยการนำไปปรับใช้หรือประยุกต์ในบางขั้นตอนได้ 4) ผลงานภาพพิมพ์บนกระดาษ หากต้องการให้ภาพพิมพ์บนกระดาษมีความคงทน การวิจัยครั้งต่อไป ต้องใช้น้ำยาเคลือบโซเดียม ซิลิเกต (Sodium silicate) ทาหรือชุบเคลือบผ้า ทำให้สีติดผ้าคงทน ไม่หลุดออก ซึ่งควรอยู่ในความดูแลของผู้วิจัยด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและ เยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ฉบับที่ 2. เรียกใช้เมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2562 จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/063/1.PDF>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. เรียกใช้เมื่อ 18 มกราคม 2562 จาก <http://regu.tu.ac.th/quesdata/Data/L31.pdf>
- ชลูด นิ่มเสมอ. (2531). องค์ประกอบศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2548). การวิจัยทางศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิกุล เลียวสิริพงศ์. (2565). เอกสารประกอบการสอนกระบวนวิชา (070725). เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พุดพิพงษ์ เพชรรัตน์. (2552). การศึกษาพฤติกรรมซ้ำๆ ของนักเรียนออทิสติกอายุ 7 - 10 ปี ในโรงเรียนศึกษาพิเศษ จากการใช้โปรแกรมปรับพฤติกรรมกิจกรรมการเคลื่อนไหว. ใน สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์. (2549). คู่มือจัดทำแผนการศึกษา เฉพาะบุคคล. เชียงใหม่: โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือแนวทางการดำเนินงานการน้อมนำพระบรมราโชบายในหลวงรัชกาลที่ 10 ลงสู่การปฏิบัติ. เรียกใช้เมื่อ 28 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.obec.go.th/archives/646242>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). แนวทางการเสริมสร้างทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ ให้แก่นักเรียน. เรียกใช้เมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2562 จาก <http://www.guidestudent.obec.go.th/?p=348>
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2562). สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.